

Eðlilegt að vera ekki eðlilegur

Björt Ólafsdóttir er nýr formaður Geðhjálpar. Hún hlakkar til að leggja sitt á vogarskálarnar og vera öflugur málsvari þeirra sem ekki eru í stakk búnir til að há lífsbaráttuna einir.

Ég hef frá blautu barnsbæini verið viðriðin meðferð og stuðning við margvíslegt fólk, og er á vissan hátt aðstandandi margra fóstursystkina sem áttu við geðræn veikindi að stríða," upplýsir Björt, sem er fædd og uppalin á Torfastöðum í Biskupstungum, þar sem foreldrar hennar ráku meðferðarheimili fyrir unglina.

Björt segist fljótt hafa áttað sig á að börnin sem bættust við heimilislífið á Torfastöðum ættu bágt. „Börn eru skynug og við bræður mínir þekktum ekki annað en að vera með geðræn vandamál í kringum okkur. Okkur þótti það hvorki skrytið né til-tökumál en unglina voru eins misjafnir og þeir voru margir og sumir með alvarleg geðræn veikindi og félagsleg vandamál.“

Hún segir upprunann hafa mótað sig mjög og barátta geðfatlaðra fljótt orðið henni hugleikin. „Foreldrar mínir voru flinkir við að láta heimilislífið ganga upp þrátt fyrir að heimilislífið væri mismunandi. Því er lærdómurinn að heiman dýr-mætastur, þar sem ég lærði mest um

samskipti fólks og að fást við margbreytileika þess, ásamt því að vera leiðbeinandi og félagslegur leiðtogi jafnaldra minna.“

Björt er með prófgráður í sálfræði og mannaútsstjórnun. Meðfram sálfræðináminu starfaði hún á geðdeild með mjög veikum einstaklingum. „Ég fann fljótt að þetta skipti mig miklu máli og það snýst um réttlætiskennnd. Þegar maður er kominn með dýpt og skilning á ástandi fólks, vandamálum þess og erfiðleikum, vill maður einfaldlega hjálpa til," segir Björt og tekur fram að margt sé heillandi við starf með geðfötludum.

„Fjölbreytileikinn sem kemur fram í geðsjúkdómum er upplifgandi og viðbót við mannlífslórna. Hún væri enda einsleit ef við værum öll eins. Mér finnst því eðlilegt að vera ekki eðlilegur, því ég þekki það svo vel í gegnum leik og störf. Á sama hátt er heillandi að geta hjálpað þegar fólk verður mikið veikt og þjakað af veikindum sínum, að styðja það og aðstoða við að lifa góðu lífi eins og það er.“

Á stefnuskrá nýs formanns er aðgerðaráætlun fyrir vinnustaði, svo hægt sé að takast á við geðræn veikindi sem upp koma hjá starfsfólki. „Við fáum iðulega til okkar mál þar sem vinnuveitendur kunnu ekki að taka farsælliga á geðröskun starfsfólks síns. Alla jafna þykir sjálfsagt að fólk taki veikindafrí vegna líkamlegra kvilla, en hvergi

er til áætlun um hvernig æskilegt væri að koma til móts við fólk þegar upp koma geðræn veikindi," segir Björt, sem í starfi sínu sem mannaútsráðgjafi hjá Capacent sér þetta gerast æ ofan í æ á vinnustöðum.

„Í vetur munum við einnig einbeita okkur að landsbyggðinni, því Geðhjálpar er jú landssamtök. Með yfirfærslu málefna fatlaðra til sveitarfélaga hefur skapast gott tækifæri til að kippa í fólk og skoða vel geðheilbrigðisþjónustu utan höfuðborgarsvæðisins, leggja til úrbætur og koma til aðstoðar. Við byrjum með greiningu á umfangi þjónustunnar og sjáum strax að það fer ljóslega eftir því hvar fólk býr hvernig þjónustu það hlýtur, en vita-skuld er hvergi boðlegt að þurfa að bíða mánuðum saman eftir viðtali við sálfræðing eða geðlækni.“

Björt kallar eftir heildrænni stefnu stjórnvalda þegar kemur að þjónustu við geðfatlaða, en sá hópur stækkar ört og er nú langstærsti hluti öryrkja á Íslandi. „Viðkvæði stjórnvalda er oft og tíðum að lítið fjármagn sé til, en viljum kostnaðar- og nytjagreina hversu dýrt það er að veita ekki nauðsynlegan stuðning og hafa fólk veikt. Það hlýtur að vera miklu hagkvæmara fyrir samfélagið í heild að fólk sé frískt og geti stundað vinnu sína, greitt til samfélagsins, líði vel og geti stutt við sína fjölskyldu. Það leiðir einnig af sér betra líf og meiri hamingju hjá fólki með geðræn vandkvæði.“ - þlg

Björt Ólafsdóttir við tignarlegt hús Geðhjálpar að Túngötu 7. Þar er veitt ráðgjöf og stuðningur við geðfatlaða og aðstandendur þeirra, en Björt segir aðsókn hafa aukist gífurlega á síðustu misserum.